

А. КОЛОДНИЙ (Київ)

МОСКОВСЬКИЙ ЗАГАРЬНИК ПІД ОПІКОЮ МОСКОВСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Москвини співають: «Все, что мною пройдено, все вокруг мое». В такий спосіб вони виявляють органічно притаманну їм експансіоністську природу. Ця пісня співзвучна і з обстоюваною Московським Патріархом Кирилом концепція «русского мира». До його «мира» має входити вся так звана «историческая Русь».

На відміну від українців, які живуть переважно за принципом «моя хата скраю», а відтак за своєю психологією є інтровертами, москвини, як нація, є екстравертами. Їм всього і завжди мало. Згадаймо, де територіально зародився цей народ, і пригадаймо водночас те, що Московії нині належить одна шоста нашої планети. І їй знову не вистачає територій. Після Другої світової війни москвини практично, окоуністивши, зробили своєю всю Центральну і Східну Європу, оволоділи Балканами, а в Азії, провівши там так звані соціалістичні революції, відхопили на певний час Китай, Півн. Корею, Монголію, В'єтнам, Лаос, напіввідхопили деякі інші азійські країни. Нахрапно вдерлися в Афганістан, щоб, дивись, нібито в чомусь допомогти афганському народові, а насправді - добратися до Індійського океану, а може й до іранської чи арабської нафти, хоч своєї мають стільки, що в ній і втопитися можна. При цьому завжди вигадували якісь приводи-мотиви захоплення, обіцяли багато, а зрештою «привласненим» народам не давали нічого, не рахувалися втім ще й із наявними міжнародними нормами і законами співжиття. Зброєю вони придушили прагнення до свободи народів Чехословаччини й Угорщини, Німеччину поділили спеціальною стіною. Московія загалом, як свідчать історики, в останнє трьохсотліття у війнах провела 132 роки, з яких лише шість можна назвати оборонними. При цьому Московська Православна Церква возвела в ранг святих ледь не всіх високих московських воєначальників і флотоводців, освятивши в такий спосіб московський фашизм.

Свій соціальний устрій і культуру москвини завжди подавали як вищий вимір розвитку світової цивілізації, хоч коли поїдеш їхніми дорогами за Урал, по тамтешніх їхніх глибинних поселеннях (а я доїхав так аж за Новосибірськ), то думаєш, а чи не повернувся ти до глибокого середньовіччя, а то й

первісності. Олюднювати треба наявне, своє питоменне, а не хапати невідомо для чого все нові й нові території, приносячи їх народам біди і злидні. Якщо Ви самі вдоволені напівтваринним за сьогоднішніми мірками існуванням більшості (поїсти-погуляти-поспати і знову поїсти), то не такого хочуть інші народи. Вони хочуть відповідати рівню людськості нинішнього часу, хочуть європейських стандартів у своєму житті. Що ж стосується культури москвинів, то її вони всіляко підносять, бо ж не знають світову культуру, а тим більше сучасну. Бачимо, що успіх Росії можна виміряти лише високими параметрами озброєння, загарбництва, а не чимось іншим, не нинішніми цивілізаційними вимірами.

Якось по дурному *для себе* Московія допустила розвал так плеканой нею десятиліттями Радянської соціалістичної імперії. Згадаймо, як в її гімні співалось: «Союз нерушимый республик свободных сплотила навеки великая Русь». Мелодію його вони зберегли певне у сподіванні повернутися до цього гімну ще й словесно. Свободу при цьому Московія вимірювала своїми критеріями. Тут підійшло б їм українське прислів'я: «Скачи враже, як пан скаже». Тих, хто не скакав за московськими мірками, прагнули у різний спосіб усунути з їх московської дороги, а чи ж приборкати або уярмити, як в українців це називають.

Згадаймо наше українське буття в цьому «союзе нерушимом». Я не говорю тут про організоване Комуністичною партією Союзу постійне переслідування всього українського під гаслом боротьби з так званим буржуазним націоналізмом. Під жорна цієї боротьби попадав цвіт української нації, її духовні носії. А згадаймо як перекроїли нашу українську історію і як докροював нещодавно її такий українофоб як Табачник, посівши в януковичському уряді посаду Міністра освіти. Вона вже поставала як якийсь вкраплений фрагмент у загальноросійську історію, а москвини при цьому виступали для нас в ролі ангелів-спасителів, «старших братів». Під наглядом КДБ знаходилася вся українська інтелігенція. Пригадую, як мені прийшлося в 1976 році раптово тікати з Чернівців, де працював в університеті, до Житомира, щоб не загурчати до Сибіру (бо в тих роках багатьох туди відправляли на «перевиховання»). Дякую, що мене на це надумив потаємно один із працівників КДБ (і серед них були порядні люди), сказавши: «Негайно подайте заяву, увільніться під якимсь приводом і їдьте кудись. Я Вам все сказав». То ж ми всі мали стати москвинами, забути свою національну належність, а відтак те, хто є твій батько і мати за національністю, яка земля є твоєю Батьківщиною. Бажаний для Московії стан Т.Шевченко окреслив словами: «Від молдаванина до фіна все мовчить, бо благоденствує!».

І ось тепер, коли Україна, одержавши дещо легко незалежність (Б.Єльцин в такий спосіб підніс «свиню» М.Горбачову, лишивши його президентства Союзу), заявила про свій європейський вибір, а не орієнтацію на Митний союз, Московія вдалася до відвертої агресії під приводом захисту російськомовних. Останні нині практично є всюди на теренах не тільки

України, а й в інших колишніх республіках Союзу, особливо в Прибалтиці і Білорусі. Певне тому Путінівська влада хоче провести денонсацію Біловежської угоди, щоб відкрити дорогу для анексії й інших територій колишнього СРСР, вже притягує до відповідальності за розвал Союзу того ж М. Горбачова. А заселяли московити терени інших народів своїми в ганебний спосіб. Так, для тих українців, яких не вдалося винищити голодом 1921-1922 років, Голодомором 1932-1933 років, сталінськими довоєнними репресіями, вдалися до винищення українства шляхом організації Московією переселення нашої молоді на освоєння цілинних і нечорноземних земель, освоєння нафтових покладів Півночі і Сибіру, будівництво БАМу та ін. Українці їхали туди, а в Україну Московія в цей час завозила своїх. Пригадую, як в Бровари під Києвом привезли водночас десь 60-70 сімей ткаць з Іванівської області, забезпечивши їх житлом. Офіцери-відставники із всієї Союзної Армії після виходу в 45 на пенсію мали право поселятися в будь-якому українському місті (здається, окрім Києва). В такий спосіб відбувалося оросіянення наших міст. Так став майже повністю російським Крим. Коли туди поверталися після депортації кримські татари, то їх приморські землі і навіть будівлі вже були зайняті російськими «освободителями». Радили їм їхати в сухі кримські степи й займатися на цьому випаленому Сонцем белебені вирощуванням сільськогосподарських культур. В Інтернеті появилось навіть повідомлення про ініціативу до Думи законопроект виселити кримських татар з Криму, які не беруть російське громадянство, кудись у віддалені області Російської Федерації. Щоб союзні країни не мали на своїх теренах підприємств завершеного циклу, московська влада робила так, що, скажу образно, болти вироблялися в одній з республік, гайки – в іншій, шайби – в третій, а збиралося все вже в четвертій чи ж п'ятій. Саме тому після розпаду Союзу ми одержали не зовсім здатні до роботи свої підприємства, незбалансовану економіку, а зрештою – безробіття.

Московія нищила українців і в організованому нею разом з Гітлером багатті, що зветься Друга світова війна. Тоді стояло лише питання, хто перший її почне. А між тим москвини мали б, як сказав Дмитро Гнатюк, те, що «сама Україна при наступі німецько-фашистських військ Росію собою заступила, на себе величезної сили удар прийняла, майже всіх своїх синів, народжених в 20-х роках, втратила». І далі: «Росіяни постійно про якихось братів-слов'ян, братів-українців твердять, а насправді що ж маємо? Брат так не чинить – він до тебе в дім не вривається і багаття там не запалює... Це є хто завгодно, тільки не наші брати – це перевертень, які хитро прикидаються, удавали довгі роки, що також люди, а є песиголовці, яким нікого і нічого в цьому житті не шкода, лиш би поживитися й іншим нашкодити».

Цю статтю мене спонукало написати дізнання про відсотковий національний склад суб'єктів нинішньої Російської Федерації, який я знайшов у книзі К.Елбакян «Религии России» (М., 2014). Свого часу ще В. Ленін назвав Росію «тюрмою народів», переслідуючи цим мету повернути гноблені нації до

участі в революційній боротьбі на боці його партії більшовиків. Але, одержавши владу, він забув про цей свій вислів і почав розбудовувати вже «комуністичну тюрму народів». Згадаймо, що, як реакція на з'яву незалежної Української держави, з волі того ж «вождя протетаріату» в Харкові з'являється робітничо-селянський уряд України (саме тоді Харків здобув статус української столиці, який чомусь і нині йому приписують, лише додаючи слово «друга»). А далі війська Муравйова пішли на штурм дійсної столиці України. Тут зрештою силою була встановлена більшовицька влада, яку точніше було б йменувати московська. І така московська влада поширилася в подібний спосіб по всіх неозорих теренах Союзу, бо ж «все что мною пройдено все вокруг мое». Навіть далекий Владивосток Ленін називав «городом нашеним». Незрозуміло, як це місто, що на десятки тисяч кілометрів віддалене від власне Московії, стало «нашеним». А далі «нашеними» стали ще й Сахалін і Курили. Ледь Японію не захапали, не зробили «нашеникою». Нині вже з'явилися якісь рухи навіть на Алясці з ідеєю повернення до Московської держави.

Подаю ті цифри із названої вище книги, які засвідчують те, як московський колонізатор «освоював», загарбницьки робив своїми завойовані ним території різних малих народів – на Поволжі і Північному Кавказі, до Уралу і після Уралу через велику Сибір аж до Притихоокеанських теренів, як нищив ті народи, які постали на шляху його експансії, як реалізовував програму «все вокруг мое». То ж ось вони на 2014 рік: Адигея – москвинів (далі –м.) -64,5%, а адигейців – 24,2%; Алтай - 57,4% м. і 30,6% алтайців; Башкирія – 36,3% м. і 29,8% башкир; Бурятія – 67,8% м. і 27,8% бурят; Камчатка – 80,9% м. і 2% коряків; Карелія – 76,6% м. і 9,2% карел; Комі – 36,2% м. і 25,5% комі; Марій Ел – 47,5% м. і 42,7% марійців; Мордовія – 60,8% м. і 31,9% мордвин, Ненецький округ – 62,4% м. і 18,7% ненців; Удмуртія - 60,1% м. і 29,3% удмуртів; Хакасія - 80,3% м. і 12% хакасів; Хантійсько-Мансійський округ - 66,6% м., 7,5% татар і 8,6% (?) українців; Чукотка - 51,2% м. і 23,5% чукчів. На Сахаліні проживає лише 5,4% коряків зате 84,3% москвин.

Асиміляторський злочин москвин – русифікацію ними «тубільців» лаконічно розкрив відомий російський поет С Куняев словами: «На Тунгуске перепись идет / И тунгус, что записался русским, / Чистой каплей влился в мой народ, / Оставаясь зернышком тунгусским». Відтак той, хто записався *русским* є «зернышком тунгусским», а насправді - манкуртом без роду і пам'яті. До речі, таким є й нинішній Російський православний патріарх Кирило, який, забувши свою національну належність мордвина, всіх став кликати у обстоюваний ним так званий «русский мир». Про останній видруковуємо в квітні книгу « «Русский мир» патріарха Кирила не для України ».

Не вдалося кількісно здолати корінний етнос москвинам в Калмикії (53,3% калм. – 33,6% м.), Якутії (45,5% якутів – 41,2% м.), Татарстані (52,3% татар – 39,5% м.), Чечні (93,5% чеченці – 3,7% м.), Туві (78,5% тувинців -

20,1% м.), Осетії (62,7% осетин – 23,3% м.), Карачаєво-Черкесії (49,8% різних – 33,6% м.), в Калмикії (53,3% – 33,6% м.), Інгушетії (90,9% -1,2%м.), хоч спроби, як бачимо, збереглися і зрештою, що засвідчують названі відсотки москвин, з часом зреалізуються. Для євреїв більшовики прагнули створити своєрідну резервацію на Далекому Сході, утворивши там Єврейську автономну область. Але нині в ній проживає лише 1,2% євреїв (певне виїхали до Ізраїлю, а чи й не заселяли її) і 89,9% москвинів. Знаємо, що десь відразу після революції Белгородщина, Брянщина, Вороніжчина, Ставропольщина і Краснодарщина (останні – це Кубань) були майже всеціло заселені українцями, а тепер їх завдяки асиміляційній політиці москвинів маємо в цих областях відповідно 3,8%, 1,5%, 3,1%, 1,7% і 2,6%. Куди поділися українці з цих територій? Можна догадуватися, що всі вони «стали» росіянами або ж, як в Криму, «славянами». Зате, відповідаючи на рознарядку Компартії щодо участі українців (переважно молоді) в освоєнні цілини, побудові БАМу, освоєнні нафтосховищ Сибіру, олюдненні центрального Нечорноземля, а також «освоєння» далеких земель тайги, Притихоокеанщини і Камчатки-Чукотки засланцями-українцями, а чи ж заробітчанами, маємо тепер в Тюменській області 6,5% наших земляків, в Хабаровському краї – 3,4%, Мурманській області - 6,4%, Омській – 3,7%, на Камчатці – 5,8%, в тій же Єврейській області - 4,4% (більше, як євреїв), Приморському, Амурському і Красноярському краях відповідно 4,5%, 3,5% і 2,3% українців, на Сахаліні - 4%, в Якутії - 3,6%. Українці освоювали для Росії і анексовану нею в Німеччині Прусію (тепер Калінінградська область). Їх там 4,9%. Принагідно зазначу, що для них в зазначених суб'єктах Федерації не відкрито жодної української школи, бібліотек, видруковується десь біля 5 газет.

Відтак Московія – це країна колонізатор, якому мало своїх рідних теренів. Ганебну лєнінську оцінку її як «тюрми народів» вона прагне усунути шляхом асиміляції корінних народів на теренах своїх загарбань, заселення їх москвитами або ж зросійщеними.

Я тут не подаю цифри того, скільки москвинів є в кожній з країн, які постали як самостійні республіки після розвалу «Союза нерушимых». Знаю, що в Прибалтійських країнах, Молдові їх десь 25-40%, що приховує для них можливість нашого «кримського варіанту». Згадаймо так звану Придніпровську республіку, яка утворилася шляхом відтяпання від Молдови куска її території і яка тепер заявляє про можливість вирішення своєї долі за Кримським зразком, цебто перетворення в один із суб'єктів Російської Федерації. Так у нас у Донбасі в квітні ц.р. з'явилася з підривної діяльності Москви Донецька республіка, яка також проситься до Путінівської імперії. Росія за українським зразком, як свідчать про це ЗМІ, розпочала сепаратистські рухи вже і в Північно-Східних областях Казахстану.

Тут, правда, зринає питання: чому українці, яких десь 25, а то й 40 відсотків на теренах і Криму, і Придністров'я телячою мовчанкою сприймають анексію Росією тих земель, де вони є господарями, мають історичну тяглість?

Скоріше тому, як засвідчують це і вищі відсотки їх розселення по московських теренах, що вони є українцями лише за паспортом. А так маємо або малоросів, які відносять себе до якогось спільного з росіянами і білорусами «русского народа» чи ж кирилівського «русского мира», або є просто хохлами, що живуть за принципом «моя хата скраю», для яких їх держава завершується тинком їхнього подвір'я з коровою, свинею, огородом, фактично тварним способом життя – поїсти і поспати. У них, на відміну від наших західноукраїнців, не проснулася національна свідомість, відсутнє україно-національне самоусвідомлення, кордони українства не вимірюються кордонами України, а апостолом нації не постає Тарас Шевченко, зображення якого оздоблює, поруч з іконами святих, оселі дійсних українців. Це велика біда українства на відміну від тих москвинів, які в ім'я російськості ладні йти за межі своєї оселі (правда, в цих оселях часто хоч вітром покоти, може тому й не тримаються їх) і загарбувати чужі землі, вбачаючи в цьому своє якесь нібито цивілізаційне покликання. Саме в ім'я цього діє й Церква Московського Патріархату Росії на відміну від прислужників її в Україні, об'єднаних у так звану Українську Православну Церкву, що знаходиться в юрисдикції Московського Патріархату. Серед архієрейського кліру останньої знайшовся лише один владику – митрополит Черкаський Софроній, який назвав Путіна бандитом, розбійником із темного лісу. Решта не засудила агресора, а своєю мовчанкою своєрідно висловила схвалення і підтримку його діям. Бо ж у нас в Україні говорять: мовчанка – ознака згоди.

Мене можуть запитати: чому ви вживаєте термін Московія чи москвини? Самі ж вони себе так не називають. Я у відповідь запитаю у свого читача: «Яка ще нація у світі називає себе прикметником?». А тут же чуєш відповідь: «Я – русский». Тоді що: я - український, а поляк - польський? Розповідають, як один відомий американський діяч говорив із іншим знаним діячем з Росії, який, що й зовні видно було, за національністю був єврей. Перший запитав його: «Якої ви національності?». Почув відповідь: «Я – русский». Американець без коментарів сказав йому: «Тоді я американський».

Звідки ж пішло це йменування своєї національної належності прикметником *русский*? Не стану тут вникати в ті дискусії, які наявні щодо походження самої старовинної та історичної назви «Русь», в ті міркування, чи вона пішла від варягів, а чи ж вона раніше була слов'янською, має слов'янський корінь правдоподібно від річок Рось та Россава. Відзнаходимо ще й концепції хазарського, литовського, грецького і готського походження цієї назви. Заглибимося в історію, в століття існування Русі як імперії, яка поширювала свої володіння далеко за Київ. Тоді всі, хто жив у центрі цього державного утворення (у-краї, цебто в центрі краю, звідки й, гадають, пішла нинішнє йменування нашої країни), поставали у своїй назві як малороси, а ті, хто заселяв великі, скажу так – колонізовані території Київської Русі поза її цетром (у-краєм), коли їх запитували про їх належність, заявляли: я - русский (*русский* нині), тобто належний до Київської Русі. Цісар Константин

Порфіродний, сучасник княгині Ольги, в середині X століття пише: «Руська Держава складається з двох частин: з Русі та територій поза Руссю. Ці другі не є Руссю, але до Русі належать та платять Русі данину». Інші – це народи, які зродилися набагато пізніше на інших (окрім матірних земель українців) територіях колишньої Русі.

Не стану тут глибоко входити також і в питання щодо появи назви «Україна». Історія говорить нам, що вона існувала задовго до того, як постала Москва, до того, як маленька Польща могла дивитися на могутню Україну як на своє пограниччя або висловлювати претензії до українських висококультурних князівств. В Іпатієвському літописі (XII ст.), розповідаючи про смерть князя Володимира Глібовича, пишуть: «О нем же Украина много постана». Відтак міркування про Україну як межову землю між Європою та Азією, країну границь у біогеографічній та антропогеографічній царинах, на межах родини європейських народів та європейських культур є наївними. Ті, хто творив цю назву, не мислили такими науковими категоріями. Україна – це не назва пограниччя між Європою та Азією. Такі думки є спотвореним тлумаченням нашої національної назви. Вони не відповідають не тільки історичній логіці, а й історичній правді. Україна - це наше споконвічне національне ім'я, яке має тисячолітню давнину свого вжитку. Походження слів «країна», «Україна» чи «Вкраїна» губиться десь у давнині античних віків. Не будемо тут розглядати все це в історичних свідченнях, бо ж то не є наша тема (Див.: Губко Олексій. Психологія українського народу. У 2-х кн. – К., 2010 і 2014).

До часу Петра I держава, керована імператорами/царями московськими, називалася *Московією*. Лише цей цар (а це початок XVIII століття) з поради німців, які першими назвали Московію Росією, Руссянед (Руссянд одер Москау), змінив назву своєї держави на *Росія*, вкравши при цьому не лише нашу територію, яка була зрештою привласнена Московією після поразки в 1709 році Мазепи під Полтавою, а й нашу назву. Петро I у 1713 році пише Василеві Долгорукому, послові в Копенгагені: «По всіх видавництвах називають нашу державу московською, а не російською, а тому постарайтеся, щоб відтепер друкували «Російська» і щоб про це всюди і по всіх дворах писалось». На початку XVIII століття француз Даламар розсилає по всіх французьких установах лист під заголовком «Європейський народ, призабутий історією». В ньому він зазначає, що москвини та русини або руські – це два цілком різні народи. Русини чи рутени раніше мали ім'я русинів і руських. Москвини присвоїли собі їх назву, щоб надати собі видимі права керування цим народом та зробити їхню історію своєю. На географічних картах етногеографічна територія України називалася *Україною*, а Московія зветься *Московією*, а не Руссю і не Росією. Поступово назва Московії замінюється новою - Росією. До кінця XVIII століття в Європі ще вмiли відрізнити Русь від Московії. У 1754 році французький функціонер Франсуа Дран до короля Людовіка XV пише, що Московію можна ослабити за участю України, що

Україна - це найурожайніша країна в світі, яка займає центральне місце між Трансильванією, Польшею та Кримом і є бар'єром проти «русских варваров» (так француз зве москвинів –АК), татар і турків. У доповідній французького міністра Вержена 1860 року йдеться про те, що «український народ тепер уярмлений «русским» (цебто московським) та що «русские» проводять політику гноблення і нищення свобод України. Українська нація, на відміну від *русской* абсолютна, інтелігентна і культурна. З врахуванням такого бачення України московській владі багато зусиль прийшлося прикласти, щоб у світовій громадській думці сформувані сприйняття України як незначної провінції Російської імперії, щоб замість вживаної їхньої народної національної назви називати українців малоросами.

Москвини більше того, як тепер з'ясувалося науковцями, не мали навіть своєї давньої історії, бо ж вони, як нині свідчить дехто з істориків, не були власне й слов'янами, а якимсь поєднанням далеких від слов'янства північних і східних етносів, угрофінських племен. Можливо тому через їх духовність часто проривається прадавня, скоріше від монгол взята, азійська стихія. Вона не здолана й донині у москвинів остаточно, про що свідчить їх екстравертність. Тут певне мав рацію московський публіцист Вісаріон Белінський, який ще в ХІХ столітті наголошував, що коли добре пошкребти росіянина, то обов'язково відзнайдеш усередині нього татарина. Цей речник російства при цьому ще писав таке: «Нахлынули татары и спаяли разрозненные члены России ее же кровью. В этом состояла великая польза татарского двухвекового ига... Сама нетерпимость русских к иностранцам вообще была следствием татарского ига, а совсем не религиозного фанатизма».

Взявши до йменування своєї країни назву *Русь*, москвини далі вкрали й історію цієї країни, приписали її Московії. Відтак Аскольд і Дир, хрещення Русі за князя Володимира, літопис Нестора «Повість врем'яних літ», князі Святослав та Ярослав і все наступне, навіть митрополитство Петра Могили і Києво-Могилянська Академія, стало елементами історії Російської імперії. То ж своє злодійство москвини виявляли не тільки в крадіжці назви країни, крадіжці територій і перетворенні їх в «нашенские», а й в свій спосіб крадіжках нашої історії, наших знаменитостей тощо. Так, хрещення Русі 988 року було привласненим Московією. Навіть відзначення 1025-річчя цієї події Московська Православна Церква у 2013 році розпочала з Москви, а не з Києва.

В означений вище спосіб, цебто з крадіжки історії України, замість означення своєї дійсної національної належності, *москвини* стали самойменуватися «русскими», а нас, українців-руських, як це вони твердять, поставили нібито на належну нам «окраину». Саме тому, не визнаючи правомірність цих присвоєнь, автор статті йменує москвинів їхньою ж вихідною, питоменною назвою.

Як свідчить історія, нормальною, цілком справедливою ідея національної місії кожного народу залишається доти, доки вона не переростає

в ідею якоїсь національної винятковості, якогось там національного месіанства-покликання. Тут вже з'являється національний егоїзм, перебільшення, гіпертрофування національного егоцентризму, своєрідна манія величі, етнічної винятковості, уява національного месіанізму. Ідею свого месіанства найбільш повно розробили євреї, німці і росіяни. Тут ми не будемо спеціально розглядати месіаністські вчення перших двох, а зупинимося лише на останньому, це б то московському, російському.

Торкаючись відмінності понять місія і месіанство, російський мислитель М. Трубецької в праці «Давній і новий національний месіанізм» писав: «Так чи інакше російський національний месіанізм завжди виражався в утвердженні російського Христа, у більш чи менш тонкій русифікації Євангелія. ... Ознакою національного месіанізму є обстоювання виняткової близькості одного народу до Христа, визнання його першості в Христі. То ж народів із своєю історичною місією може бути багато, а ось народів-месій, народів-богоносців, покликаних нібито для врятування всього світу – може бути лише один. Ця ідея є порочною і безпідставною».

То ж оголошуючи себе месією, а відтак народом-богоносцем, рятівником світу, чи мають москвини якусь особливу місію в історії? Якщо євреї своє месіанство виражали переважно в релігійній формі і своєрідною юридичною підставою для цього подавали Біблію, де цей народ проголошується Богомобраним, то Росія таких підстав вже не мала, бо ж в Біблії про неї навіть згадки немає. Тоді стала вона на шлях приписання собі месіанства за допомогою також дещо релігійної теорії «Москви -Третього Риму». Ось що писав з цього приводу Микола Бердяєв: «После народа еврейского русскому народу наиболее свойственна мессианская идея, она проходит через всю русскую историю вплоть до коммунизма. Для истории русского мессианского сознания очень большое значение имеет историософическая идея инока Филофея о Москве как Третьем Риме... Люди Московского царства считают себя избранным народом. Московские цари считали себя приемниками Византийских императоров... Преемство через них вело еще дальше, доходило до Навуходносора... Духовный провал идеи Москвы как Третьего Рима был именно в том, что древний Рим представлялся как проявление царского могущества, мощи государства, что сложился он как Московское царство, после как империя и, наконец, как Третий Интернационал».

Свою силу Московія відчула після падіння у 1453 році Візантійської імперії: «Два Рими впали, третій стоїть, а четвертому не бути». Князь Іван III, прагнучи успадкувати роль цієї імперії, одружується на племінниці останнього Візантійського імператора принцесі Софії, підхопив для своєї держави Візантійський герб - двоголовий орел, успадковує візантійську ідею збирання земель, великодержавності та ін. Саме в цей час народжується і всіляко обґрунтовується ідея Божого промислу в історії Московії, «исторического predeterminedения», «миссионерского призвания Третьего

Рима». Федір Тютчев про останнє потім писав: «Не верь в Святую Русь кто хочет, // Лишь верь она себе самой, - // И бог все беды нам отстрочит // В угоду трусости людской. // То, что обещано судьбами, // Уж в колыбели было ей, // Что ей завещано веками // И верой всех ее царей!»... // Венца и скиптра Византии // Вам не удастся нас лишить! // Всемирную судьбу России - // Нет, вам ее не запрудить!». Подібний заклик, хоч пройшло вже десь більше двох століть, ми й нині чуємо з уст путінівської банди, як їх назвав митрополит Черкаський УПЦ МП Софроній. Майже півтисячоліття загалом демократичного цивілізованого розвитку людства абсолютно нічого не внесло у зміну кривавого єства московського великодержавного шовінізму, який розпочався ще з років двох Іванів – Третього і Четвертого.

Покликання Росії на світове панування, на «все, что мною пройдено», обгрунтовував О. Пушкін у своїй «Кавказській полонянці» Тут він екстатично оспівав кривавий подвиг генерала Єрмолова і його зраї у знищенні свободи кавказських народів: «На негодующий Кавказ // Поднялся наш орел двухглавый... // Тебя я воспою, герой... // Куда ни мчался ты грозой - // Твой ход, как черная зараза, // Губил, ничтожил племена... // Смиирись, Кавказ: идет Ермолов!... // Все русскому мечу подвластно». Наступні оргії Москви в Чечні через десь два століття після Єрмолова з наказом Путіна «мочить в сартире» засвідчили сталість кривавого єства московського загарбника.

Це різьоче відрізняється від Шевченкового сприйняття Кавказу як Прометей, довбаючи якого, орел все одно «не вип'є живущої крові», бо він знову оживає. Поет закликає кавказців: «Борітеся – поборете, // Вам Бог помагає! // За вас правда, за вас слава // І воля святая!». При цьому він саркастично висміює загарбництво Московії: «Нам тільки *сакля* очі коле:// Чого вона стоїть у вас, // Не нами дана; чом ми вам // Чурек же ваш та вам не кинем, // Як тій собаці! Чом ви нам // Платить за Сонце не повинні!».

Месіанське покликання Московії оспівувано іншими поетами. Так, Ф. Тютчев писав: «То, что обещано судьбами, / Уж в колыбели было ей, / Что ей завещано веками / И верой всех ее царей!... / Венца и скиптра Византии / Вам не удастся нас лишить! / Всемирную судьбу России – / Нет, вам ее не запрудить!».

Надто влучну характеристику негативу російського месіанського націоналізму дав сам ідеолог «русской идеи» Г.П. Федотов такими думками: «Национализм русский выражался, главным образом в бесцельной травле народностей, в ущемлении их законных духовных потребностей, создавая России все новых и новых врагов». При цьому Федотов не без жалю наголосив: «Из оставшихся в России народов прямая ненависть к великороссам встречается только у наших кровных братьев – малороссов или украинцев (это самый болезненный вопрос в России)». І далі він написав: «Проблема Украины слишком сложная, чтобы здесь можно было коснуться ее более чем намеками. Но от правильного решения ее зависит само бытие России. Задача эта для нас формируется так: не только удержать Украину в теле России, но и *вместить* и украинскую культуру в русскую. Мы присутствуем при бурном и

чрезвычайно опасном для нас процессе зарождения нового украинского национального сознания, в сущности, новой нации. Она еще не родилась окончательно, и ее судьбы еще не predeterminedены. Убить ее невозможно, но можно работать над тем, чтобы ее самосознание утвердило себя как особую форму русского сознания». Тут приходится на пам'ять нещодавно висловлена американським політичним діячем Збігневим Бжезинським співзвучна Федотову думка: «Без України Росія перестає бути імперією, з Україною ж, підкупленою, а потім і підкореною, Росія автоматично перетворюється в імперію».

Концепція «Москви – Третього Риму» проіснувала лише до початку ХХ століття. М. Трубецькой, як до нього і В. Соловйов, зрештою зрікся месінських ілюзій. «Згодом я переконався в тому, що в Новому Завіті всі народи, а не якийсь один на відміну від інших, покликані бути богоносцями, - писав він, - Гордовита мрія пролетаріату Росії, як обраного народу Божого, як така, що явно суперечить певним текстам Послання до римлян апостола Павла, має бути залишена як така, що не відповідає духові Новозавітного Одкровення».

На заміну вченню про «Москву – Третій Рим» з'явилися концепція «русских как неевропейского народа», азіатів. Згідно неї коріння своє *русские* мають шукати в Золотій Орді. Московський вчений В. Данилов наголошує, що ординці - то не дикі кочові племена. Насправді ж соціально-духовна еліта Орди спиралася на філософію Богоцентризму, а протекторат (не іго) Золотої Орди на підпорядкованих їй теренах був встановлений за Божим провидінням». Нині Московська Церква всіляко прагне насадити (ніби в продовження вчення «Третього Риму») на своїх так званих канонічних територіях вчення «русского мира», згідно якого росіяни, українці і білоруси належать до «історичної Русі» і є громадянами якогось спільного для них «русского мира». Ця концепція московського православного патріарха Кирила зорієнтована на ліквідацію самотності означених східно-європейських народів і злиття їх зрештою в якійсь одній державності із столицею навіть в Києві. В Україні прибічником Кирила постає в переважній більшості клір і єпископат УМП Московської юрисдикції.

Історичним фактом є те, що імперіям помирати дуже тяжко. Вони всіляко прагнуть відтягнути своє вмирання, збереження того, що «все вокруг мое». То ж багато зусиль витратили і приходиться й нині витратити московським чинушам різного рівня на те, щоб зберегти вже вмерлу радянську імперію. Їм нині важко спостерігати за тим, як ця імперія - недавньо могутня - в особі Росії як її наступниці перетворюється в другорядну країну. Ще в 1990 році перший і останній союзний президент М.Горбачов наголошував, що Росія не буде тією державою, якою очікують її нащадки, без життєдайної сили інших культур колишнього Союзу.

Після прийняття 24 серпня 1991 року Україною Акту про проголошення своєї незалежності речник російського президента Б. Єльцина вже прямо заявив, що Росія залишає за собою право порушити питання кордонів тих

країн, які проголосили свою незалежність. Відтак цим тоді було проголошено політичну війну між Україною і Росією, війну за території. Впродовж цього нинішня путінівська адміністрація Росії знову порушує питання незаконності розпаду СРСР. 23 січня 1992 року Верховна Рада Російської Федерації заявила про неконституційність рішень 1954 року з приводу передачі Кримської області із складу РРФСР до складу України: вже тоді розпочався розіграш «кримської карти». У відповідь Україна заявила про свою відданість Гельсінським угодам, які проголошували принцип недоторканості існуючих державних кордонів і які були підписані також і Росією. Означені заяви російських властей тодішній прем'єр-міністр України В. Дурдинець розцінив так: «Прикро говорити, що то є помилка або недогляд, а не цілеспрямована акція проти нашого суверенітету, проти нашої молоді держави». Виступаючи тоді на сесії Верховної Ради України тогочасний міністр закордонних справ України А. Зленко наголосив, що якщо йде мова на предмет легітимності кордону між Росією і Україною, то чому б не переглянути легітимність включення до Російської Федерації таких українських земель, як Гайворонський, Путивльський і Новооскольський повіти Курської губернії, Острогорський, Богучарський, Біргоченський – Вороніжської, Таганрогський – Донської області, Темрюкський і Єйський – Кубанської, де українці становили від 51 до 90 відсотків загальної кількості населення в роки відходу їх до Російської Федерації.

Але імперські прагнення москвинів власне ніколи не вмирили. У 1999 році 85% росіян під час соціологічного опитування висловилося за відновлення «великої імперії», цебто повернення до Радянського Союзу. Виступаючи на закритому засіданні Ради «Росія – НАТО» Путін пригрозив, що в разі вступу України до Північноатлантичного Союзу вона може припинити своє існування як незалежна держава. При цьому він навіть дозволив собі у мозковому затуманенні сказати, що «Україна – це навіть не держава! Що таке Україна? Частина її території – це Східна Європа, а частина, і значна, подарована нами!». Цю версію московський фіюер повторив конкретніше у своєму виступі перед москвинами 17 квітня ц.р., заявивши, що Південь України – це Новоросія, включена до Російської імперії за цариці Катерини II. Керуючись цими настановами свого фіюера, начальник Генштабу Збройних сил Росії Юрій Балуєвський, конкретизуючи заяву президента-фашиста, однозначно сказав: «Росія вчинить дії, спрямовані на забезпечення своїх інтересів поблизу своїх державних кордонів. Це будуть не тільки військові заходи, а будуть заходи й іншого характеру». Останнє певне й маємо нині в березнево-квітневі дні 2014 року на Сході і Півдні України. Наявний намір відтворити Російську імперію не лише межами території Радянського Союзу, а її царськими роками. Якщо б такою логікою керувалася та ж Англія, то нині їй тепер треба було б включити до себе всі ті країни, які колись були її колоніями. Але англійська нація – цивілізована нація, а відтак їй вовчий оскал не приманний. Вони – люди, а не звірі.

Враховуючи московські загарбницькі настрої і США, які, як мокре горить, реагують на анексію Московією українських теренів, мали б подумати про збереження у своїй юрисдикції Аляски, бо ж Путін може сказати, що її дешево продали, а відтак треба забрати.

Московії постійно муляє наявність України як незалежної держави. Вони незаконність її права на суверенність навіть обгрунтовують тим, що нога «руського воина» пройшла із Сходу до Заходу України в роки останньої світової війни. А хто до неї готувався? Гітлер просто випередив Сталіна у її розв'язанні. Не так давно в Державній думі Росії голова думського комітету у справах СНД Георгій Тихонов запропонував навіть текст Звернення до Президентів і парламентів України і Росії «О государственном единстве двух народов», який передбачав фактичну ліквідацію України як держави через приєднання її до Росії. При цьому Тихонов навіть заявив, що «Украина никогда не выходила из состава России».

Ще Карл Маркс, якого надто шанують російські (та й українські) комуністи, сподівався, що знайдуться в Європі незламні противники Московщини та її загарбницьких планів. «Можна припускати, що цю роздуту потвору спинять європейці, вона ж вже просунулася на шляху світового панування... Московська політика – незмінна. Московські спроби і тактика змінювалися і змінюватимуться, але провідна зірка московської політики – розбити світ і панувати в ньому – є і буде незмінною. Московський панславизм – це лише одна із форм московського загарбництва. Метою московського панславизму є не свобода та незалежність слав'янських народів, а знищення всього того, що створила Європа за тисячу років своєї культурної праці». Саме в цьому марксівському контексті ми можемо й нині розцінювати агресію Москви. Чого аж ніяк в Україні не хочуть бачити в найбільш антиукраїнській партії – комуністичній. Обгрунтовуючи свої секапаратистські дії нібито ігноруванням в Україні мовного питання, а точніше – нібито права російської мови бути другою державною, симоненківці чомусь не керуються вченням марксизму (певне ніколи не читали!?) з цих питань. А між тим Карл Маркс писав: «Якщо людина не знає мови народу, на землі якого проживає, то вона є або гостем, або найманцем, або ж окупантом». Обгрунтовуючи право на державність в Україні російської мови, дехто з громадян України мотивує це тим, що вони, дивись, народилися в Україні. Погоджуючись з цим фактом, я наголошую на тому, що свого часу їх предки прийшли на наші терени як окупанти. При цьому зауважую, що нам, українцям, нікуди їхати, бо ж ми не маємо десь інде своєї держави, а ось росіян Путін запрошує приїздити на вільні простори рідної їм Росію, освоювати її далекі сибірські землі (а то, дивись, китайці їх привласнять).

Мені у моїй нинішній зневазі до Росії і російського радять відрізнити російську владу від народу. Погоджуюся з тим, що не слід в кожному *руському* вбачати дрімучого великодержавного шовініста, колонізатора-імперіаліста, здичавілого азіата, манукального українофоба. Але якби вони були в

меншості, одинички, то це була б одна справа. Але ж якщо більше 80 відсотків *русских* є такими, які схвалюють загарбання Росією українського Криму, брязкотіння зброєю на кордонах України і при цьому не виявляють те, що Ф. Достоевський називав «здатністю до самозасудження», то тут я співзвучний із думками достоевськівського героя Федора Карамазова: «А Россия свинство! Друг мой, если бы ты знал, как я ненавижу Россию... То есть не Россию, а все эти пороки... А пожалуй, что и Россию!». І тут правим був той же В. Белінський, який зауважив: «Да что наш русский человек, который не только шапку, да и мозг-то свой носит набекрень!» Додам до цього ще слова російського мислителя Олександра Герцена: «Мы не можем привыкнуть к этой страшной, кровавой, безобразной, бесчеловечной, наглой на язык России, к этим мясникам в генеральских аполетах, к этим квартальным на университетских кафедрах. Ненависть, отвращение поселяет к себе эта Россия. От нее горишь тем разлагающим, отравляющим стыдом, который чувствует любящий сын, встречая пьяную мать свою, кутящую в публичном доме».

При цьому О. Герцен виявляв надто велику симпатію і прив'язаність до українського народу, його тяжкої історичної долі. «России скорее надобно распустишь части, чем притягивать их к средоточию, т.е к империи, - наголошував він. - Это мы высказывали, говоря об Украине». В іншій праці мислитель пише: «Хмельницкий не из любви к Москве, а из нелюбви к Польше отдался царю. Москва или лучше Петербург обманули Украину и заставили ее ненавидеть москалей... Несчастливая страна протестовала, но могла ли она устоять перед этой роковой лавиной, катившейся на нее с Севера до Черного моря и покрывающей все, что носило русское имя, одинаковым ледяным саваном рабства». О. Герцен вимагав повної незалежності для України. Визнаємо, що сьогодні серед російської інтелігенції немає такого мислителя, який би в московському лігві так боронив інтереси України і розумів її. Нині ми переживаємо гірке розчарування в багатьох діячах науки і культури, які повірили в брехню російських ЗМІ про нас, наші наміри. Переживаємо з того, що навіть там з'явилися (так назву) «фашиствующие религиоведы». А може тут і розчаровуватися не треба, може ми їх просто не знали: вони були людьми з подвійним дном і раніше, бо ж природі москвина потсійне бажання грабунку. Пригадую, як за велінням Президії НАН України я поїхав до Москви в академічний Інститут філософії з метою укладення договору творчої співпраці. Мене там зустріли відразу ж питанням: «Вы уже прекратили там играть в свою *независимость*?». На мою відповідь, що ми ще «играемся», одержав пораду приїхати, коли «наиграемся». Це був вияв прагнення нас принизити, засвідчити якусь вищість щодо нас. Але не вийшло: я більше до Москви не їздив. Ми вийшли на співпрацю з чотирма міжнародними релігієзнавчими асоціаціями, де москвини навіть не присутні і де визнали наші фахові здобутки.

Як куратор академічної релігієзнавчої науки України і просто як її громадянин, хотів би висловити своє «фе» Українській Православній Церкві.

Вона уникає при цьому додатка «Московського Патріархату». Так ось вона є єдиною в країні церковною спільнотою, яка не засудила загарбника українських теренів. Мовчить також і московський патрон Церкви – патріарх Російський Кирило. Але він ідеологічно готував до загарбницьких походів московського воїнства парафіян своєї Церкви обстоюванням концепції «русского мира», в якій мають неодмінно входити Росія, Україна і Білорусь. Спікер РПЦ протоієрей Всеволод Чаплін заявляв: «Потрібно подумати сьогодні про потужну військову присутність Росії у всіх регіонах... Навіть якщо Росії знадобиться, то росіяни братимуть участь у бойових діях. Цього не слід боятися: армії потрібно нарешті дати справжню роботу». Ніби відповідаючи йому, тодішній архієпископ Августин (Маркевич) з УПЦ сказав: «Ми очікуємо кроків з боку Росії».

Відтак не даймо ходити гордовитим москвинам по наших теренах в широкому змісті їх загарбницьких намірів, бо ж вони, принісши скільки бід українству, того не гідні і на те не варті. Віримо, що український народ ніколи не вибачить Московії її агресію, а заодно і тій Церкві, яка відкрито підтримувала чи ж своєю мовчанкою схвалювала діє московських фашистів.

Р. ГОРБАНЬ (Косів)

УДК 21:291.23

ТЛУМАЧЕННЯ М.БЕРДЯЄВИМ ОСНОВНИХ ПИТАНЬ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕСХАТОЛОГІЇ

Есхатологічне вчення про кінець історії та конечну долю світу й людини складає значну частину будь-якої релігії. Проте диякон Андрій Кураєв наголошує на тому, що питання про початок і кінець світу й по-сьогодні відносяться до найменш розроблених церковною думкою, найменш догматизованих християнських учень¹⁷⁰.

У рамках греко-руської есхатології розглядаються три питання: 1) доля індивідуальної душі після смерті; 2) кінець історії і царство антихриста; 3) Страшний суд. Перше коло питань складає «малу есхатологію», на відміну від двох останніх, що становлять «велику есхатологію» або власне есхатологію як пророче вчення про «кінець світу»¹⁷¹. Розбираючи проблему «кінця історії»

¹⁷⁰ Кураєв А. Сатанизм для интеллигенции (О Рерихах и православии). В 2-х т. – Т. 2: Христианство без оккультизма. – М., 2006. – С. 73-74.

¹⁷¹ Поляков Н.С. Вера в древнерусской богословской и народной традиции [Электронный ресурс] // Человек верующий в культуре Древней Руси: материалы